

سمواتی: سینما دارها مشخص

می کنند ما چه فیلمی بسازیم

فارس امیر سمواتی، تهیه کننده سینما گفت: «در واقع فرهنگ در کف بازار قرار گرفته است. در حال حاضر سینما دارها مشخص می کنند که مابه عنوان تهیه کننده، کارگردان و نویسنده چه فیلمی بسازیم و چه بنویسیم و وزارت ارشاد تنها کارش در بخش ممیزی است. اینکه در عرصه سینما یک فرد هم تهیه کننده و هم سینما دار باشد باید بررسی شود.»

خبرنگار فرهنگ و هنر

علیرضا سمیع آذر، نویسنده، مدرس و پژوهشگر تاریخ هنر و استاد دانشگاه است. او در فاصله سال‌های ۱۳۷۶ تا ۱۳۸۴ مدیریت

موزه هنرهای معاصر تهران را برعهده داشته است. سمیع آذر در سال‌های اخیر در برپایی و

شکل گیری حراج تهران نقش بسزایی داشته و یکی از دست‌اندرکاران اصلی بوده است. با این پژوهشگر هنر درباره وضعیت هنرهای تجسمی به گفت‌وگو نشستیم. **۱۱**

طی سال‌های اخیر «حراج تهران» تأثیر زیادی در حوزه هنرهای تجسمی داشته‌است. واقعیت این است که این حراج نوپاست و کشورهای دیگر خیلی زودتر از ما چنین حرکت‌هایی را شروع کرده‌اند. این نشان می‌دهد که آنها پیش‌تر و پیش‌تر از ما به اقتصاد هنر اهمیت می‌دهند.

نظرتان درباره چرایی تعلل ورود ما به این حوزه چیست؟ پیش از این ایران مارکت قدرتمندی برای مبادلات آثار هنری نداشت. حراج آثار هنری زمانی معنا دارد که متقاضیان پرشماری آماده خریداری آثار باشند، به‌طوری که برای هر اثر چندین نفر متقاضی باشند تا مزایده برای فروش آن اثر مفهوم پیدا کند. البته تلاش‌هایی از ابتدای دهه ۸۰ برای تقویت اقتصاد هنر صورت گرفته بود اما در عمل از دهه ۹۰ بود که فضای مساعد برای شکل گیری یک حراج را می‌شد احساس کرد. بر مبنای درک این احساس، اولین حراج تهران در سال ۱۳۹۱ برگزار شد. در میان کشورهای منطقه تنها در ترکیه از سالیان دور، حراج‌هایی منظم برگزار می‌شده است. با این وجود آن بخش از حراج که به هنر معاصر اختصاص دارد تنها پنج سال زودتر از ما برپا شده است.

در سال‌های اخیر و به‌طور مشخص در ۱۰ سال گذشته وجود دو حراجی مهم «کریسیتی» و «ساتبی» که غالباً هم در کشورهای حاشیه خلیج فارس برگزار می‌شوند، توانسته در پرنسگ کردن هنر ایرانی و مطرح کردن هنرمندان تجسمی معاصر نقش بسزایی داشته باشد. نقاشی‌خط بیش از سایر شاخه‌های تجسمی در این دو حراج بازار اقتصادی خوبی دارد. دلیل گرایش خریداران به هنر در چیست؟ آن‌ها هم در شرایطی که برخی عنوان می‌کنند عرب‌ها خودشان در زمینه خطوط خوشنویسی پیشینه و قدمت طولانی دارند.

از همان اولین حراج کریسیتی در دبی که سال ۲۰۰۶ برگزار شد، مشخص بود علاقه‌مندی

قابل توجهی نسبت به نقاشی‌خط نزد مجموعه‌داران عرب و ایرانی وجود دارد. شاید یکی از دلایل آن سابقه بسیار درخشان فرهنگ نوشتاری، کتاب‌ و صنایع هنری و تزئینی وابسته به آن در تاریخ ایران و به‌طور کلی جهان اسلام باشد.

دلیل دیگر هم می‌تواند علایق مجموعه‌داران به نوعی هنر

خبرنگار فرهنگ و هنر

کتاب باز

بررسی جزئیات مالی طرح ترویج کتابخوانی وزارت ارشاد در گفت‌وگو با «غلامی جلیسه»

صدور ۷۹ هزار ویزای سعودی

برای ایرانی‌ها

ایستا حمید محمدی، رئیس سازمان حج و زیارت که هم‌اکنون در مکه به‌سر می‌برد، از صدور ۷۹ هزار ویزا از سوی عربستان برای زائران ایرانی خبر داد و با اشاره به آخرین وضعیت زائران ایران در عربستان، گفت: «تا یکشنبه حدود ۴۰ هزار و ۵۰۰ زائر ایرانی به مدینه و مکه مشرف شدند که از این تعداد، نزدیک به ۳۰ هزار تن در مکه و ۱۰ هزار زائر دیگر در مدینه حضور دارند.»

خبرنگار فرهنگ و هنر

علیرضا سمیع آذر، نویسنده، مدرس و پژوهشگر تاریخ هنر:

مشکل اصلی هنر درک فرهنگی دولت‌هاست نه کمبود بودجه

علیرضا سمیع آذر

خاص این منطقه باشد. اینکه یک نقاشی انتزاعی با کیفیت فرمالیستی با استفاده از نشانه‌های خطی و عناصر نوشتاری خلق شود، یک رهیافت هنر مدرن ایرانی خاورمیانه‌ای است که در دنیای غرب چندان رایج نبوده است. نقاشی ابستره یک پدیده ذاتا غربی است و در برخی تجربیات هنری در غرب هم با دست‌نوشته‌ها قیاس شده است، اما شکل فراگیر آن را فقط در حوزه کشورهای اسلامی می‌توان یافت. بنابراین طبیعی است که نقاشی‌خط با فرهنگ و زیبایی‌شناسی این منطقه مانوس باشد و از طرفداران قابل توجهی هم برخوردار باشد.

به نظر شما چند درصد خریداران حراج‌های بین‌المللی به زوایای پیدا و پنهان هنر ایران اشراف دارند و چند درصد فقط به خاطر ارزش افزوده‌ای که این آثار به مرور زمان پیدا می‌کنند به خرید این آثار مبادرت می‌ورزند؟ اساسا سطح دانش و بینش خریداران آثار هنری در جریان برپایی حراج‌ها نسبت به هنرهای تجسمی در چه سطحی است؟

خریداران خارجی تنها به خاطر کیفیت و جلوه‌های مفهومی و زیبایی شناختی هنر ایران مبادرت به خرید آثار می‌کنند، که در حالی که خریداران ایرانی به جنبه سرمایه‌گذاری آن هم توجه دارند. یک دهه پیش، چهره‌های مهم‌تر مارکت هنر ایران کسانی بودند که مجموعه‌داران خارج ایران بیشتر می‌پسندیدند، اما الان مجموعه‌داران داخل کشور، نظر

تعیین‌کننده‌تری در مورد اهمیت و قیمت آثار هنرمندان دارند. به‌نظر هر چه جلوتر می‌رویم کیفیت هنری و ظرایف خلاقانه یک اثر هنری بیشتر برای خریداران مهم می‌شود و این نشان‌دهنده بلوغ تدریجی مارکت است. به‌عنوان مثال هنرمندانی چون بهمن محصص، منصور قن‌دریز و بهجت صدر امروز بسیار پرطرفدار هستند، در حالی که در سال‌های اولیه شکل گیری مارکت، علاقه‌مندان اندکی داشتند، قیمت‌شان بسیار پایین‌تر از الان بود و برای همین در حراج‌های بین‌المللی هم کمتر ارائه می‌شدند. علت افزایش توجه به این‌ها ارزش مفهومی و جایگاه تاریخ هنری آنهاست و نه جلوه تزئینی یا خوشایندی بصری‌شان. این نکته به وضوح مبین ارتقای سطح آگاهی هنری مجموعه‌داران است.

در سال‌های گذشته قرار بود طرحی مبنی بر تخصیص یک درصد از بودجه عمرانی کشور به خرید آثار هنری تصویب شود اما این طرح هیچ‌گاه به سرانجام نرسید، خود شما فکر می‌کنید به انجام رسیدن چنین طرحی چقدر می‌تواند در رونق هنرهای تجسمی و اساسا تقویت اقتصاد هنر ما موثر باشد؟

تأثیر این طرح به قدری است که می‌توانست تاریخ هنر این کشور را وارد عصری جدید کند. فرصت و انگیزه زیادی برای تولید هنر در مقیاسی بی‌سابقه، گسترش چشمگیر خوداشتغالی هنرمندان، توسعه اقتصاد هنر و از همه مهم‌تر ارتقای کیفیت معنوی فضاهای عمومی بخشی از نتایج اجرای این طرح می‌توانست باشد. تصور می‌کنم در مجموعه دولتی و قانون‌گذاری بیشتر از کمبود بودجه، مشکل درک فرهنگی مانع اجرای آن شد.

ساخت تندیس شهید حججی توسط انجمن هنرهای تجسمی انقلاب

پس از پیشنهاد برخی از اعضای شورای شهر تهران مبنی بر طراحی تندیس اقتدار؛ پاسداشت شهید مدافع حرم «محسن حججی»، مسعود نجابتی گفت: «با استفاده از ظرفیت‌های موجود در مجموعه هنر انقلاب و نیز استادان هنرهای تجسمی بنا داریم تندیس شایسته و فاخری را برای پاسداشت شهید حججی طراحی و اجرا کنیم.»

خبرنگار فرهنگ و هنر

خود شما به عنوان یکی از فعالان عرصه تجسمی که هم مسئولیت اجرایی دارید و هم دست‌اندر کار برگزاری برخی حراج‌های تجسمی بوده‌اید، فکر می‌کنید مهم‌ترین معضلی که در حال حاضر در عرصه هنرهای تجسمی وجود دارد چیست و چه راهکاری برای آن پیشنهاد می‌کنید؟ به‌نظر من هنرهای تجسمی ایران با مشکل بنیادی مواجه نیست و حرکت شتاباننده و رو به جلویی را طی می‌کند. علاقه‌مندی به‌هنر در ایران بی‌سابقه‌است، کمتر خانواده‌ای است که یک هنرمند یا دانشجوی هنر در آن نباشد. تعداد دانشگاه‌های هنری ما به نسبت جمعیت، از کشورهای پیشرفته هم بیشتر است. البته کیفیت آموزش آنها در حال حاضر چندان مطلوب نیست، اما شکی نیست که به‌تدریج آن‌هم بهتر خواهد شد. هنر قیمت پیدا کرده و در سطح قابل توجهی خواهان دارد. آثار هنری حالا مثل فرش یک کالای سرمایه‌ای است. هم‌زمان تعداد گالری‌ها، مجموعه‌داران و نمایشگاه‌های هنری نیز بیشتر شده است. اگر بخواهم به نارسایی‌ها هم اشاره کنم، تنها پاید به کمبود زیرساخت‌ها

اشاره کنم. موزه‌های شایسته به‌خصوص در دیگر شهرهای بزرگ، یک نمایشگاه سالانه یا آرت فر بین‌المللی، بی‌پنل هنر در سطح منطقه‌ای یا بین‌المللی و تسهیلاتی برای ارتباط‌نهادینه شده هنرمندان ایران با هنرمندان کشورهای همسایه و مجامع جهانی ازجمله کمبودهای ماست. اینها

اشاره کنم. موزه‌های شایسته به‌خصوص در دیگر شهرهای بزرگ، یک نمایشگاه سالانه یا آرت فر بین‌المللی، بی‌پنل هنر در سطح منطقه‌ای یا بین‌المللی و تسهیلاتی برای ارتباط‌نهادینه شده هنرمندان ایران با هنرمندان کشورهای همسایه و مجامع جهانی ازجمله کمبودهای ماست. اینها

انتشار خاطرات سردار سلیمانی متوقف شد

تسنیم عباس میرزایی، نویسنده کتاب خاطرات سردار سلیمانی از توقف انتشار مجلدات دیگر به دلیل عدم تمایل سردار سلیمانی خبر داده است. قبلا هم علی شیرازی، نماینده ولی‌فقیه در سپاه قدس، گفته بود: «بر اساس درخواست سردار، این اثر در زمان حیات ایشان منتشر نمی‌شود.»

خبرنگار فرهنگ و هنر

در بلندمدت در توسعه هنر بسیار موثر خواهند بود اما ذات پویای هنرمندان ایران با همه این کمبودها مدت‌هاست که راه پیشرفت را در پیش گرفته است.

به نظر شما ورود بخش خصوصی در سال‌های اخیر در حوزه تجسمی امیدوارکننده بوده است؟
بله، خیلی زیاد امیدوار کننده است. این موضوع شرایطی را به‌وجود آورده که در تجربه کشورهای پیشرو در این زمینه با نتایج خوبی همراه بوده است. در اینجا هم آینده مطلوبی را نویدمی‌دهد. تجربه اتکالی مطلق به دولت و نهادهای دولتی در هیچ جای دنیا سرنوشت خوبی را رقم نزده است. شمار فزاینده گالری‌ها و مجموعه‌داران در کنار حراج تهران همگی یک محیط حرفه‌ای‌تری را باعث شده‌اند که قدری رقابتی‌تر است و طبعاً برای هنرمندان کمی سخت‌تر اما در مجموع بسیار امیدبخش‌تر است. حضور بخش خصوصی متضمن یک اقتصاد قوی‌تر و یک توسعه پایدارتر برای هنر است و بنابراین در مجموع بسیار مثبت است. ممکن است شما ایرادهایی به برخی رویه‌های بخش خصوصی مطرح کنید که درست هم باشد، اما من هم می‌توانم ایرادهای بیشتری را برای دولتی بودن مدیریت هنر و انبوه ناکارآمدی‌های آن مطرح کنم که مانع پیشرفت هنر و فعالیت‌های هنر در کشور بوده است.

به نظر شما چه وقت پیوند نزدیکی بین مردم و آثار هنری ایجاد می‌شود؟ منظورم فرهنگ‌سازی است که عامه مخاطبان به این نتیجه برسند یک تابلوی نقاشی، یک اثر حجمی، یک سفال و یک عکس هم می‌تواند به اندازه یک تابلوی فرش و حتی به مراتب بیشتر از آن ارزشمند باشد؟

البته درک هنر همیشه خیلی پیچیده‌تر از یک شی‌تزیئینی یا کاربردی است. خوانش یک اثر هنری حتی در مردمی‌ترین شکل آن هم به راحتی صورت نمی‌گیرد. لذت هنر اتفاقاً در همین پیچیدگی زبانی و دنیای رمزگان نهفته و کشف و تاویل آن است. بنابراین مردمی کردن هنر نباید به مفهوم ساده کردن آن باشد بلکه باید نقش معنوی هنر در محیط زندگی را پیوسته یادآور شود و در مورد آن فرهنگ‌سازی کرد. البته یک تلقی رایج هم در مورد

شی هنری که ارزش مادی چندانی ندارد وجود دارد. در این صورت برخی ارزش معنوی آن شی را هم به سختی باور دارند. فرش ایرانی عزیز بود و پرطرفدار، چون قیمت داشت و می‌توانست یک سرمایه تلقی شود که هر زمان قابلیت تبدیل شدن به پول را دارد. تصور می‌کنم هم‌چنانکه ارزش مادی هنر در حال افزایش است، ارزش معنوی آن نیز در سطح جامعه به تدریج ارتقا پیدا می‌کند. در این رابطه باید نقش رسانه‌ها را هم ذکر کرد که در تنویر افکار عمومی و

ارتقای آگاهی‌های هنری قادرند نقش مهمی را ایفا کنند. اینکه دولت یادآور شد که ما ملتی بودیم که در طول تاریخ همواره مکان زندگی، اشیای کاربردی، وسایل شخصی و حتی نشانه‌های آیینی و مذهبی‌مان آکنده از هنر و زیبایی بوده و بنابراین حیات معاصرمان هم باید با هنر در هم تنیده باشد.

خبرنگار فرهنگ و هنر

به‌نظر من هنرهای تجسمی ایران با مشکل بنیادی مواجه نیست و حرکت شتابنده و رو به جلویی را طی می‌کند. علاقه‌مندی به هنر در ایران بی‌سابقه است، کمتر خانواده‌ای است که یک هنرمند یا دانشجوی هنر در آن نباشد. تعداد دانشگاه‌های هنری ما به نسبت جمعیت، از کشورهای پیشرفته هم بیشتر است

به‌نظر من هنرهای شایسته به‌خصوص در دیگر شهرهای بزرگ، یک نمایشگاه سالانه یا آرت فر بین‌المللی، بی‌پنل هنر در سطح منطقه‌ای یا بین‌المللی و تسهیلاتی برای ارتباط‌نهادینه شده هنرمندان ایران با هنرمندان کشورهای همسایه و مجامع جهانی ازجمله کمبودهای ماست. اینها

خبرنگار فرهنگ و هنر

مجید غلامی جلیسه

بگذریم. وظیفه اطلاع‌رسانی به عهده آنهاست که با تبلیغات خوب، کتاب‌هایشان را به مردم معرفی کنند تا مخاطب کتاب آن را بشناسد. اینکه دولت بخواهند وارد این موضوع شوند خیلی مناسب نیست و نتیجه عکس می‌دهد. ما می‌توانیم حمایت‌های لازم را انجام دهیم و مطمئناً این اقدام تأثیر بسزایی هم دارد.» وی درباره ملاک انتخاب کتابفروشی‌ها در این طرح گفت: «مهم‌ترین نکته انتخاب کتابفروش‌هایی است که پروانه کسب دارند. اگر این نکته رعایت نشده باشد، کتابفروشان می‌توانند وارد این طرح شوند.»

وی درباره تسویه‌حساب با کتابفروشان در این طرح گفت: «همیشه سعی کرده‌ایم که تسویه‌حساب را بعد از پایان طرح انجام دهیم تا کتابفروشان معطل نشوند. سال گذشته دو ماهی طول کشید تا این تسویه‌حساب انجام بگیرد که آن‌هم به خاطر نرسیدن بودجه بود اما نمی‌خواهیم که این مساله روال شود.»

مدیرعامل خانه کتاب گفت: «کتابفروشان با مشارکت در این طرح این تخفیف‌ها را در فروش کتاب‌ها اعمال می‌کنند و ما با توجه به مبالغی که در سیستم‌ها وجود دارد از طریق موسسه‌خانه کتاب، این مبلغ را به حساب‌شان واریز می‌کنیم. در این طرح تمام سیستم‌ها به یکدیگر متصل هستند و همه آمار و اطلاعات ثبت می‌شود.» وی ادامه داد: «البته این طرح برای کتابفروشان هم مفید است. ما باشگاه مشتریانی داریم که در این باشگاه اطلاعات کسانی که در این طرح کتاب می‌خرند، ثبت می‌شود و کتابفروشان می‌توانند هر زمان که بخواهند با ارسال پیامکی مشتریان را از طرح‌هایی که دارند باخبر سازند.» جلیسه درباره هزینه این طرح هم گفت: «دو و نیم میلیارد تومان برای طرح امسال هزینه کرده‌ایم که نسبت به طرح‌های گذشته افزایش قابل توجهی داشته است. این افزایش بودجه با همکاری معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد و شخص صالحی صورت گرفت.»

امباری این طرح گذاشتیم خرید می‌کنند. البته برای کتاب‌های عمومی تخفیف ۲۰ درصدی و برای کتاب‌های دانشگاهی تخفیف ۲۵ درصدی داریم.»

مدیرعامل خانه کتاب گفت: «کتابفروشان با مشارکت در این طرح این تخفیف‌ها را در فروش کتاب‌ها اعمال می‌کنند و ما با توجه به مبالغی که در سیستم‌ها وجود دارد از طریق موسسه‌خانه کتاب، این مبلغ را به حساب‌شان واریز می‌کنیم. در این طرح تمام سیستم‌ها به یکدیگر متصل هستند و همه آمار و اطلاعات ثبت می‌شود.» وی ادامه داد: «البته این طرح برای کتابفروشان هم مفید است. ما باشگاه مشتریانی داریم که در این باشگاه اطلاعات کسانی که در این طرح کتاب می‌خرند، ثبت می‌شود و کتابفروشان می‌توانند هر زمان که بخواهند با ارسال پیامکی مشتریان را از طرح‌هایی که دارند باخبر سازند.» جلیسه درباره هزینه این طرح هم گفت: «دو و نیم میلیارد تومان برای طرح امسال هزینه کرده‌ایم که نسبت به طرح‌های گذشته افزایش قابل توجهی داشته است. این افزایش بودجه با همکاری معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد و شخص صالحی صورت گرفت.»

اقدام کردند. خوشبختانه امکان ثبت‌نام برای همه فراهم شد.» وی افزود: «از تعداد هزار کتابفروشی که برای ثبت‌نام اقدام کرده‌اند؛ ۸۲۸ کتابفروشی انتخاب شدند تا در طرح تابستانه کتاب‌امسال مشارکت داشته باشند که نسبت به طرح عیدانه کتاب، افزایش چشمگیری در این زمینه داشتیم. حدود ۱۰۰ کتابفروشی نسبت به طرح قبلی افزایش داشتیم. این افزایش باعث می‌شود مردم دسترسی بهتری به کتاب‌ها داشته باشند.»

مدیرعامل خانه کتاب با بیان اینکه این طرح رسماً از ۱۵ مرداد آغاز شده است، گفت: «نکته مهم اینجاست که با استقبال کم‌نظیری برای و ارقام فروش نشان می‌دهد که مردم به این طرح اقبال نشان داده‌اند و ارتباط خوبی با این طرح برقرار کرده‌اند. در این مدت کم، بالغ بر ۱۷۷ جلد کتاب در سراسر کشور فروخته شد که این کتاب‌ها توسط ۷۲ هزار نفر خریداری شده است.» جلیسه با توضیح بیشتر درباره این طرح گفت: «مردم برای شرکت در این طرح با کارت ملی به کتابفروشی‌ها مراجعه می‌کنند و تا سقف ۱۰۰ هزار تومان به همراه ۲۵ درصد پادانه‌ای که

موسسه خانه کتاب طی دو سال گذشته، طرح‌هایی را برای گسترش کتابخوانی راه‌اندازی کرده است. طرح عیدانه، تابستانه، پاییزه و زمستانه کتاب

بعد از دو سال توانسته جایگاه مناسبی را بین مخاطبان کتاب باز کند. کتابفروشی‌ها هم از این طرح‌ها استقبال کرده‌اند. با این حال این طرح هنوز هم ایراداتی دارد. کتابفروشان به خاطر مسائل مالی گلایه‌هایی در این زمینه دارند. از طرف دیگر مخاطبان هم از آماده نبودن سیستم‌های فروش کتاب که تخفیف‌های اعلام شده را اعمال کند، گلایه دارند. برای آشنایی بیشتر با طرح تابستانه ۹۶ به سراغ مجید غلامی جلیسه»، مدیرعامل موسسه خانه کتاب رفتم و او به گفت‌وگو نشستیم.

مجید غلامی جلیسه درباره «طرح تابستانه کتاب» گفت: «ثبت‌نام طرح تابستانه سال ۹۶ از ۱۰ تیرماه آغاز شد و تا ۱۰ مرداد امکان ثبت‌نام وجود داشت. نکته مهم در این دوره افزایش تعداد کتابفروشی‌هایی بود که برای ثبت‌نام